

Mám roční fenku výmarského ohaře a nedávno jsem objevila, že se jí na stoličkách již usazuje zubní kámen. Veterinář mi řekl, že bych jí zuby měla čistit. Je to skutečně nutné? A jak často? Jaké jsou vlastně nejčastější problémy v dutině ústní?

Zdá se to neuvěřitelné, ale každý druhý pes nebo kočka ve veterinární praxi jsou potenciálním stomatologickým pacientem. Statistické údaje se mírně rozcházejí dle jednotlivých autorů, ale dá se říci, že určitým stupněm onemocnění zubů, dásní či okolních struktur je v Evropě postiženo 85-90% psů starších 2 let. U predisponovaných plemen je dokonce zánět dásní u jedinců nad 5 let věku téměř 100%. V populaci koček se statistické údaje pohybují kolem 70%. Tato čísla zahrnují i počáteční stadia, která jsou často přehlížena. Pokud však nejsou tyto počátky včas řešeny, pokročí časem onemocnění do dalších stadií a forem. Onemocnět může samotný zub či jeho okolí (dásně, čelist, měkké tkáně).

Parodontální onemocnění (parodontitis) je zánětlivé onemocnění postihující dásně (gingivu), spojovací výstelku, alveolární výběžek čelistní kosti, periodontální vazy (ozubici) a zubní cement. Podstatou vzniku parodontitis je porušení rovnováhy mezi bakteriemi a imunitním systémem v oblasti spojení zubu s dásní, tedy průnik bakteriální flory ze zubního plaku do tkáně gingivy a hlouběji ke kořeni zubu. Zubní plak je vrstva proteinů a organických látek (biofilm) usazujících se na povrchu zubu. Do těchto vrstev se uchycují bakterie přítomné v dutině ústní. Pokud není tento měkký plak pravidelně odstraňován čištěním zubů, dochází k jeho mineralizaci a vzniká zubní kámen. Ten již nelze z povrchu zubu jednoduše odstranit. Plak je v určité míře na povrchu zubu přítomen neustále, vznik a šíření zánětu závisí také na imunitní odezvě organismu. Díky kumulaci zubního plaku a kamene je omezena samočisticí schopnost zubu, přichycují se na jeho povrchu další zbytky potravy, které bakterie rozkládají a uvolňuje se tak intenzivní pach sirnatých sloučenin.

Naproti tomu zubní kaz je onemocnění tvrdých tkání zubu. Vzniká jako multifaktoriální onemocnění vlivem působení bakteriální mikroflory. Díky kyselým bakteriálním metabolitům dochází k postupnému rozpadu tvrdých zubních tkání a vytváří se kazivé ložisko. Dentin v tomto ložisku je změkklý a hnědě zbarvený. Barva a tvrdost kazivého ložiska závisí na rychlosti jeho vývoje. Akutní kazy (vývoj několik týdnů) jsou světlé a měkké, čím je kaz chroničtější, tím je tmavší a tvrdší. Tvorba zubního kazu se může i na čas zastavit, případně zmineralizovat. Toto ložisko je pak černé a při vyšetření zubní sondou tvrdé. Pokud však zubní kaz dosáhne do dřevnaté dutiny, dochází k její

infekci, zánětu (pulpitidě) a devitalizaci zubu. V případě postupu infekce přes apex kořene zubu dochází k zánětu okolí zubu (parodontitidě).

U psů také často nacházíme fraktury zubů. Nejčastěji to jsou fraktury špičáků a řezáků vzniklé prudkým nárazem do tvrdého předmětu (rvačka, pád z výšky, autoúraz), případně fraktury premolárů kousáním velmi tvrdého předmětu (kámen, kost). Pokud lomná plocha nezasahuje do dřevné dutiny a zub se dále neničí, nemá tato fraktura vliv na funkci zubu. Pokud je ale při fraktuře otevřena dřevná dutina, je tato dutina infikována a dochází k zánětu (pulpitidě). Několik dnů po úrazu lze vidět drobné krvácení dutiny, pokud je pahýl pulpy vystaven prostředí déle, dojde k nekroze (odumření) pulpy a devitalizaci zubu. Ústí dřevné dutiny je černé, může i zapáchat. Postupně dochází k barevným změnám celé korunky a někdy se vyvíjí periapikální parodontitis (zánět tkání v okolí kořene zubu). Příznaky parodontitis jsou různorodé, často je to bolestivost při kousání, otoky a zduření na tváři (velmi často pod okem) v oblasti kořene zubu, případně hnisavé píštěle ústící na povrch sliznice nebo kůže.

Jak vidíte, základní problémy chrupu u psů jsou stejné, jako u jejich lidských páníčků. A podobně jako u nás platí, že čistý zub se nekazí a nejlepší prevencí je pravidelná péče o chrup, tj. pravidelné odstraňování zubního plaku. Takže odpověď na Vaši otázku je ANO, čistit pejskům zuby. Nejlépe denně, protože ideální je vytvořit si z čištění zubů rutinu a spojit ji s nějakým pravidelným úkonem. Třeba čistit je před posledním večerním venčením, kdy zpravidla bývá více času než v ranním spěchu. Každý z rodiny tak bude vědět, zda zoubky už někdo čistil nebo ne. A pro psisko je pak večerní procházka zaslouženou odměnou.

Na trhu je široká škála zubních kartáčků i enzymatických past různých příchutí vyrobených speciálně pro psy. Při jejich výběru platí podobná pravidla jako pro „člověčí“ kartáčky. To znamená, že hlavice by měla být menší, štětinka zaoblená a měkká, přiměřeně hustá. Je dobré pejska nejprve na čištění v klidu navyknout. Několik dní si nejprve zvyká na pohyb navlhčeného vatového smotku na prstu po dásních. Poté přejdeme na čištění zubním kartáčkem. Vše by mělo probíhat pomalu a nenásilně, pejsek ani majitel by neměli mít z čištění strach, ale naopak.

Animal Clinic